

Asia: VN/27217/2021

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Lausunnonantajia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko yrittäjyyden periaatepäätöksessä otettu huomioon yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeisimmät asiat?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Periaatepäätöksessä on paljon hyviä linjauksia ja siinä tulee esille tahtotila yrittäjyyden edistämiseksi. Pitkittynyt koronapandemia ja siitä johtuvat rajoitustoimet ovat kuitenkin heikentäneet erikoiskaupan yritysten toimintaedellytyksiä. Pandemia on myös kohdellut erilaisia yrityksiä hyvin eri tavoin. Joillakin yrityksillä on mennyt hyvin ja näillä yrityksillä on kykyä panostaa investointeihin periaatepäätöksen linjausten mukaisesti. Toisia yrityksiä koronakriisi on kohdellut huomattavasti vaikeampaa panostaa digitalisaatioon ja vihreään siirtymään. Tämä koskee erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Epäselvät tulevaisuusnäkökymät ja hallituksen poukkoileva koronastrategia lisäävät epävarmuutta. Digitalisaatio ja verkkokaupan merkityksen kasvaminen on niin ikään suuri haaste erityisesti erikoiskaupan pienemmille toimijoille. Kansainväliset verkkokaupat ovat suuri haaste suomalaisille yrityksille, jotka joutuvat kilpailemaan EU:n ulkopuolisten suurien verkkokauppajättien kanssa. Kilpailuasetelma ei ole tasapuolinen, kun samat säännöt ja velvoitteet eivät koske EU:n ulkopuolisia toimijoita. Periaatepäätöksen kohdassa 2.5. pitäisi ottaa huomioon kansainvälinen yhteistyön lisääminen verkkokaupan tasapuolisen sääntelyn aikaansaamiseksi. Kohdassa 2.8. linjataan hyvin, että julkisia palveluita kehitetään asiakaslähtöisemmäksi ja yksinkertaisemmiksi. Tämä on erittäin tärkeää erikoiskaupan pk-yrityksille, joilla ei ole aikaa ja mahdollisuuksia etsiä tietoa yrityspalveluista. Periaatepäätöksessä pitäisi kuitenkin linjata konkreettisemmin, miten palveluita sujuvoitetaan ja mikä on tavoitetila. Pelkät kirjaukset kehittämisestä ja sujuvoittamisesta eivät riitä. Uudet hankkeet usein myös sekoittavat entisestään palveluiden saatavuutta. Kohdassa 3. puhutaan pk-yritysten työnantajamielikuvan parantamisesta ja osaavan työvoiman saatavuudesta. Työvoiman saatavuuden parantaminen vaatii myös sosiaaliturvan uudistamista niin että kannustinloukkuja vähennetään. Työn vastaanottaminen pitää aina olla kannattavaa. Erikoiskaupan osalta tarvitaan myös lisää joustavuutta työmarkkinoille uuden työvoiman palkkaamisen helpottamiseksi.]

2. Mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamisessa?

Toimeenpano pitää toteuttaa toimialaneutraalisti ja kuluttajapalveluihin on myös syytä panostaa.

Pk-yritysten pääsy korkean lisäarvon kuluttajatuotteiden ja -palveluiden kansainvälisille verkkokaupan markkinoille edellyttää nykyistä suurempia panostuksia TKI-työhön ja kansainvälistymiseen.

Erikoiskaupalla on paljon ideoita kansainvälistymiseen, mutta toteutus edellyttää ulkopuolista vahvaa tukea sekä rahoituksen, että toteutuksen osalta. Erikoiskaupalle olisi syytä suunnata oma TKI-rahoitusinstrumentti.

3. Ovatko yrittäjyyden periaatepäätöksen toimenpiteet poikkihallinnollisen yhteistoiminnan ja koordinaation varmistamiseksi riittävät (toimenpide 6.1.)?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Poikkihallinnollisen koordinaation tulee ottaa mukaan eri hallinnonalojen nykyisiin prosesseihin. Yrittäjänäkökulman huomioiminen kaikessa lainsäädännön valmistelussa on paras tapa varmistaa eri hallinnonaloilla yrittäjyyden periaatepäätöksen tavoitteiden toteutuminen. Lainsäädännön vaikutusten arviointeja tulee lisätä ja syventää ja niissä tulisi kiinnittää yrittäjyyteen aina huomiota. On tärkeää, että kuten muistiossa todetaan, käynnistetään Yrittäjyyden neuvottelukunta vastaamaan periaatepäätöksen toteuttamista ja seuraamista sekä edistämään sidosryhmäyhteistyötä.]

4. Ovatko esitetyt seurantamittarit kattavat yrittäjyyden periaatepäätöksen seuraamiseksi (kohta IV)?

Mittareita on paljon, mutta seurantaa tulisi tehdä myös toimialoittain ja vähintään ottaa yhtenä seurattavana ryhmänä koko erikoiskauppa yhteensä. Hyvin kohdennettujen mittareiden perusteella on mahdollista tehdä oikea-aikaisia korjausliikkeitä.

5. Miten voidaan kehittää ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamiseksi?

Poikkihallinnollinen yhteistyö tulee olla mukana eri hallinnonalojen nykyisissä prosesseissa. Mahdollisuuksien mukaan on otettava tässäkin yrittäjien oma näkökulma esim. Yrittäjyyden neuvottelukunnan avulla huomioon.

6. Muut mahdolliset huomiot yrittäjyyden periaatepäätökseen.

Yrittäjyyden periaatepäätöksessä tuodaan esiin runsaasti ministeriöiden ja muiden toimijoiden toimenpiteitä. Ne ovat sellaisenaan kannatettavia ja toteutuessaan ne vahvistavat pk-yrittäjien toimintamahdollisuuksia. Seuraavassa vaiheessa toimenpide-ehdotusten pitää muuttua konkreettisiksi toimenpiteiksi. Riittävät resurssit, sekä etenemisen seuranta on varmistettava.

Ropponen Jukka
Erikoiskaupan liitto Etu ry